

XVII. évfolyam 10 szám.

Petroșeni, 1940. május 17

Törvényhozóink munkája

Nehéz, de felelős hivatás az erdélyi magyarság érdekeinek védelmének elátni a bukaresti parlamentben. Törvényhozóink igazán teljes lélekkel és odaadással látják el megbízásukat. Minden igyekecsük az, hogy segítsenek, könnyítsenek a kisebbségi magyar nehézségein. Ennek elérésében sok nehézséggel, akadályokkal kell megküzdöniük, de képviselőik ez nem csüggeszteli el. Miniszteriumokban kitüntetések, tárgyalnak, interpellálnak, keresik a megoldást: miként lehet megfelelő módon rendezni a feltornyosuló bajokat, sérelmeket. A kitartó és lankadatlan munkának máris több, jelentős eredménye mutatkoztál ki. Előszörben az állampolgársági ügy rendezése foglalta meg az elismerés zászlaját törvényhozóink felé. Az állampolgársági pótlószekirás, amelyet a magyar törvényhozók közbenjárására rendelt el a kormány, sok ezer magyar embernek biztosította törvényszerűleg az a jogot, hogy zavartalanul élhessen ősi földön. Felmerethetett jelentőségű ez az eredmény, mert tudjuk, hogy állást, nyugdíj jogosultságot igényelni állampolgársági bizonyítvány nélkül, ma már lehetetlen, nem is beszélve arról, hogy a rendezetlen honosságok polgárokat a kiutasítás veszélye fenyegeti.

A nyugdíjleszállítások kérdése sokáig igazolomban tartotta az „élet kívénit napaszámait”. Törvényhozóink közbenjárására azután a központi nyugdíjpénztár visszaállította a régi illetményeket és ezzel biztosította nyugdíjasaik megszokott életformáját. Ma már levonás nélkül utaltak ki járandóságokat a munka „veterán”-jainak.

Hosszu, fárasztó harc eredménye az, amely megteremtette a volt Osztrák Magyar hadsereg rokkantjai, illetményeinek arányosságát. A volt Osztrák Magyar hadseregben szolgált rokkant tisztek és alisztek még annyi járulékot sem kaptak, hogy a mindennapi élet legcsekélyebb szükségleteit fedezzék. Így a háború éles halottjainak nagy része, — akiknek nincs magánvagyon, vagy hozzátartozóikról nem kap-

nak támogatást, — a legszörnyűbb sorokban tengődnek. A magyar parlamenti csoport ismétellen felvetette a kérdés rendezését, míg végre most már határozott formában ígérteit kaptak arra, hogy a hadirokkantak járulékait a román hadirokkantak illetményeihez arányosítsák. Ez annyit jelent, hogy a jövőben a volt Osztrák Magyar hadirokkantak ugyanannyi illetményt kapnak, mint román bajtársaik.

A Szatmári Iparos Ötthon ügyének rendezése is a magyar parlamenti csoport munkájának eredménye. Az ötthon három évvel ezelőtt a nagyvárdi munkakamara tulajdonába írták át és a

szatmári magyar iparoság háj-lék nélkül maradt. Hiába volt a szatmári iparosok intervenciója, a nagyértékű ingatlan nem sikerült visszaszerelni. A magyar parlamenti csoport élén gróf Bánffy Miklós elnökkel, többször tárgyalt az ügyben Relea Mihail munkaadói miniszterrel. A tárgyalások eredményeképpen a miniszter a leghatározottabban kijelentette, hogy rövidesen kiadja a rendeletet a Szatmári Iparos Ötthon visszaszáadására. Ezzel — remélhetőleg — a három év óta húzódó per végre lezáródik.

Törvényhozóink a most lezárult parlamenti ülésükben értékes munkát fejtettek ki az új

törvények tárgyalása során. Az új céltörvény általános vitájában dr. Bartha Ignác képviselő fejtette ki a magyarság álláspontját, hogy az egyes szakmai szervezetekben magyar állásokat kell létesíthessünk, amelyek a magyar iparoság érdekeinek szószólló lesznek. Az orvoskamari törvény tárgyalása során sikerült becikelyeztetni, hogy a magyar orvosok is helyet kapjanak a kamara irányításában.

Csak néhány adatot ragadtunk ki törvényhozóink munkájából. Ezek azonban szemléltetnek mutatják, hogy képviselőink telkiismeretesen fogják fel hivatásukat a cél: a magyar élet megjavítása érdekében...

Nemcsak a hivek, de a város lakossága is őszinte szeretettel fogadta a Petrosenibe érkező Márton Áron püspököt

Szombaton délután hat órakor érkezett meg Petrosenibe Márton Áron római katolikus püspök, akit a város háza előtt dr. Farcásu Emil, városunk polgármestere fogadott a különböző vallásfelekezetek és hálaújságok feljének jelenlétében. A város nevében a polgármester őszinte, meleg szavakkal üdvözölte a katolikus fősopát és öltöztötte őt, hogy látogatója alatt nem csak a hiveinek, hanem összes lakosságának és hatóságának a szeretete, tisztelése és becsülete fogja körül övezni nemzeti és valláskülömbömből nélkül. Az igaz emberesség és szívótt jövő üdvözölésére Márton Áron püspök válaszolt és kijelentette, hogy őszintén szívótt, meglepte az a kedves és szép fogadtatás, amelyben részesítettek és ebben az örömmel teli percben nem tud mást mondani, minthogy őszinte szívvel mond köszönetet mindenkinek, különösen dr. Farcásu Emil polgármesternek.

A hivatalos fogadtatás után a püspök és kísérete a templomhoz hajtott, ahol az egyház vezetői fogadták, majd a templom kúlcát visszaszedve, bevonult kíséretével a templomba és ezzel megkezdődött a hivatalos látogatás.

Váránap Márton Áron püspök Petroseniben több, mint órával gyermekek részvételével a kérdés székében, majd délután feltekintett a különböző hálaújságok, egyesületek és végül az egyházi szervek tisztelgését.

A küldöttfelekezetek intézet válszámban a bekelet és testvérleget hangzólatva, egy igazszívű,

lelküket bátorító, minden szavával vizsgáló püspököt ismerünk meg Márton Áron fősopát személyében. Mindenkinek jól estek ezek a szavak, mert olyan ember lelkéből fakadtak, aki a nép gyermekeket jutott magas állásba, ismeri a népet, melyből teremődött és a mai nehéz idők:

ben megéri mindenkinek szavait és lelkéből fakadó gyógykért ontja szíjjel jószágát, amelyből mi is merithetünk egy keveset. Az isten áldja meg érte Márton Áront.

Lapunk zárkór a fősopátot még a Zsilvölgyében van és végzi hivatalos látogatásait.

Nyilatkozat

Lapunk jó néhány héttel ezelőtt levelet intézett a petroseni Magyar Népközösségnek, amelyben arra kértük a Népközösség vezetőit, hogy lapunk minden tekintetben rendelkezésre akor állni a kisebbségi magyarság érdekében folyó munkában.

Egy hónap múlva levelet kaptunk az itteni hivataliól és abban a népközösség elnöksége közli velünk, hogy nem kíván a saját részre semmiféle nyilatkozatot, vagy eszmeterjesztést előt közzémetni leádni, de az akarunk.

Magánulon szeretetünk híveket a Népközösség munkájáról. Mivel mi nem másodkézből akartuk a zsilvölgyi magyarságot értesítő közleményeket leadni, hanem onnan akartuk szerzeni, hivatalos helyről, ahonnan illetékeseknek azt közölni kell, így az általunk felajánlott baráti jobbot visszatartásoltnak látjuk és szaladni pedig az olyan szekér után, amely nem veszen fel magyarságunk nevezett egyesüldbe magyart, nem akarunk.

Tiszta szívvel és jó lellekkel közelítünk, hogy rendelkezésre álljunk a szervezetnek husz éves újságírói munkákkal, azonban újságírástól, kritikai szerepre, jóakaratu cselekedetre, úgylátászik nincsen szükség és nekünk nincsen mit tenni, mint megvárni, amíg olyan vezető kerül a magyarság szervezetének élére, aki a magyart nem helyezi idegen és betolakodótt egyének gögje és pókhendisége alá. Természetesen lapunk továbbra is a Magyar Népközösség érdekeit szigálja.

A Napló és a tiszta magyar csoport nevében Molnar Sándor, író és szerkesztő.

Eminescu

emléke

A legnagyobb román költőnek emléket ünnepel a hivatalos román irodalom május 26-án Az „Ești csillag” üstökös nagy poétájának hódol ez alkalommal mindenki, aki a művészetet, a napi torzalkodáson és emberi gyarlóságokon felül tudja helyezni és csak a szép szavak mesterét, a költőt tudja ezen keresztül tisztelni és a népet, amelynek nevében írta ragyogó tehetségek sorait.

Mint kultúreberek, őszinte szívvel és lélekkel áldozunk mi is a nagy román költő emlékének. Mikor 1925-ben győzött rendeztek Eminescu szobrát, lapunk is 200. Élt adományozott a szoborral, amelyet akkor levél kísérettel juttattuk el Nicu tanár kezébe, aki a helyi gyűjtési szervező munkálatait folytatta.

Lapunkban nem egy ízben közöltük Eminescu verseit, sőt én magam is több versét fordítottam, többek között az „Ești csillag” című leghíresebb költeményét is, amelyet egy alkalommal kultúrelőadás keretében fel is olvastam. Aljúnk meg a Szellem nagysága előtt és az emberek közötti testvérségi hídteleével hódolunk a költő emlékének.

(m)

Gazdasági élet

A helybeli Banca Parângul E. Popov alaczkötele mellett tartotta meg rendezési előkészületét, amely alkalommal felolvastak az intézet elnöke által zárszámadását, amelyet a jelenlévő részvényesek egyhangúlag elfogadtak.

Az intézet az elmúlt évre 3 százalékos jutalékokat fizet részvényesének. Ugyancsak 50.000 Leivel egy háztelének alapját nyitottak meg.

A bank elszámolása, tevékenysége és kereskedelmi mozgalmait az igazgató, hogy nagy mértékben volt segítségére a zilvolgói, valamint a háztségi és dévai kisembereknek és fejlődését minden tekintetben ennek a szolid ünlési elvnek köszönhető, amely a szövetkezeti bankokat vezeti általánban.

Igazgatója, V. B. Talocscurol és az alkalommal is meg kell állapítani, hogy értékes tudásával és rátermettségével méltó a bank vezetésére.

Eladó ház hátszegen

Szép fekvésű helyen, öt szoba, veranda, fürdőszoba külön kis épület az udvarban, szép nagy udvar és gyümölcsös kerttel.

Tulajdonos címe megtudható a lap kiadóhivatalában.

A Kávéházi Konrád és a kultura

„Nekem mondja barátom, ne mondja maga nekem, ezt én jobban tudom. A németek biztosan megverik a szövetségeseket. Azok ügyes emberek, szervezettek és nem kényelmesek. Nézz meg, huszonöt óra alatt megszállták egész Dániát és Norvégiát. Tudja hol van Narvik? Mit tudja maga azt. Narvik a „svéd” legdélibb kikötője, Finországgal határos és belenylik egész Oroszországba. Ez volt egy teljesítmeny! És aztán mit gondolt? A szövetségesek tengeri hadereje ez valamt? Amíg az angolok táncszoknak, addig a dalmat, akarmondani, a német dolgozik. Bergen pedig egy megerősített támaszpontja a norvégoknak. Hogy jöhet oda a szövetségesek hajóhada? Olyan messzehordó ágyuk védik azt a partot, hogy ellenel lőni egészen Izlandig. Ha mégis sikerülné, hogy partra szállnának, akkor egész biztosan az angolok is megismerkednének a német partraszállással... Az biztos. A mit tud maga fiatal barátom? Én világháborúban is megmondtam ki fog győzni... Nekem ne dumáljon. Nem vagyok és mai gyerek. Nem olvasta az oslói német parancsnok felhívását. Ke mény és férfias volt és lássa ez kell. O megmondta, hogy csak egy tárgyal a norvég uralkodóval, ha az odamegyen hozzá...”

Dal kezdte a beszéd. Allit, védekezik és hadakozik. Mindent azon a jogon, hogy ő az idősebb, ő tehát az okosab is. A vénségére hivatkozik, amely pedig sohasem lehet biztató jel, különösen nem a böbeszed. Az öregek szokása ugyanis, hogy sokat beszélnek és elvárják, hogy felfogásukban nem a valóságot és értéket tisztelje a hallgatóság, hanem az ő életkorát. Mosolyognak körülötte, nevetik a földrajz tudományát és azt, hogy milyen pontosan bismondja a Bergeni ágyuk méreteit, a narvik földrajz helyezkedését, hogy a svédok és nem a norvégok kikötője. Mind ez nem zavarja őt. Olyan pontosan elji ki a hadvezérnek nevé, mintha eddig apja volna, akit ismer, aki egy életen mellette volt. Kivülről tudja a fjordok (nem az öböl) nevét és az elüllyesztett csatahajók cinevezését tonnartalmait a tengeri szélességi fokot, Churci nevét, beosztását és mindent, ami háborúval, annak borzalmával és rettenetességével és állásdával együtt jár. Hogy el-süllyed hajok tengerészeti a cápk falják fel, hogy a menekülők alkalmával hátszék gyermekek fagyott meg, erről nem beszél. Illetve félrebeszél az ilyen dolgokról. „Igen, igen, — mondja, — ez a háború”. Szinte belenyug szik, hogy az nem is harc, hogy évekig farkasszemet nézzenek

egymással a hadseregek, az sem helyes, hogy ép házak maradnak egy bombatalálat után és az emberek ezreit, százezer nem ölte meg a gáz, mindez természetes neki, mert háború van és nagyszerű kulturáliságában minden olyanról lekecsdik, ami gazdasági, biztonság és amiért az európai ember szemközti kellene köpje önmagát.

— Beszéljen valamit Lagerlöf Zelmáról, a „Gösta Berlin”, az „Antikrisztus csodái” és más világhírű regény szerzőjének írójáról. Kértem, könyörögtem, hogy mondjon valamit Ibsenről, a „Per Gint” világszép költőjének életéről, munkájáról, vagy Grieg zenéről, melyben a halhatatlan szerző olyan csodálatosan érzékelteti azt a titokzatos szépséget, amely beburkolta és száz évig békében hagyta élni a most vitégtengerrel változtatott északi földet. És Knut Hamsunról hallott a kedves Konrád ur? Tudja-e, hogy az „Ed-s anyaföld” áldását honnan merítette a senkiből lett Nobelidjára? Édes Istenem, hogy miért kérdezek Öntől ilyeneket? Hát egy olyan világfinak, mint Ön, akinek a kis ujjába van a hadvezetés tudománya, aki mind-nem hadihajónak, gránátok és repülő bombának ösméri a gyártási helyét, nagyságát, átlót erejét, nagyszerűen jósl, annak kellene ismerni azokat is, akik dehogyan írtak le örökbecsű műveikben egy sort is a világ melletti.

— „Nem érdekel” — nézett felém blazirt potával.

Bámulom ez a faképt egyént. Nézem a galériját, rojtos inguját, nem is gusztozso ételmaradékoktól pecsételt ruháját, mosatlan fogát, piszkos nyakát, aki beszédében a köpködés brutalitását adja vissza és elgondolom magamban: Hány ilyen Konrád van ma a világon? Emberek, akiket a féltő forog, akiket az Élet arculütött és akinek semmi, de semmi érdekük nem követheti a háborút, akik éppen úgy lehetnének a kulturának, az emberi szeretnek is harcosai, mint a szétrobbant békés otthonok és a háború ferőtlenek katonái, primitívégükben megmagyarázhatatlan ez a féltőgás. Értethető lenne ez abban az esetben, ha nekik külön „salvus conductus” járna a háború borzalmi részéről. Ha valaki biztosítaná őket a sérhetetlenségéről, amely egy háború alkalmával életbe lépne, de mert éppen olyan dögök, hullák lesznek, mint mindenki más, így érthetetlen ez a féltőgás, amely dicsőségévé teszi” meg előtte a tömegmészárlást. Imádkozni tanult ő is gyermek korában, de ez lepitant róla. Egészen egy szeretlen megfordította az imá-

szag szavait így: Ne bocsát meg az ellentünk vétőknek. S mindezt olyan szégyenségtelen teszi, amely külön vállalossá kellene tegye őt. De eltűnt írtók. Mert az, aki dicsóítja a háborút, nem lehet vallásos. Az ember kiontott vért isten akaratát ellen történi és egy vallásos ember nem szabadna vétkezzen isten akaratát ellen.

Molnár Sándor.

A Figyelő kiadványai (Dej)

(Sztójka László: „Nem lesz nyár”) Lirai kép. („Villon s a vár ura”) Lirai játék. (Esen János, Héthököknapok”) Hat linoleummettet. Sztójka Lászlóról és költői munkájáról nem először írunk lapunk hasábján nem először állapítottuk meg, hogy minden írásában fejlődő, igazi költő hangja szólal meg. Legújabb megjelent két kis liratételekben a tehetséges ember gondolatai kerülnek az olvasó elé. A „Nem lesz nyár” című hangulatos költői párbeszéd egy tótor, szinte érethető sóhajszer munka, amely a nagy költők értékes hangját, dalamát és írásmunkáját sorolja. Villonról szóló verses jelenete, a nagy csavargónak nagyon divatbajított életek egy darabját eleveníti meg. Stomoru, hogy díszár csundt kellett ahhoz, hogy a világ legnagyobb utsteli emberének, a gyilkos és rézszeg Villonnak, de ma is megállapítható, hogy tehetséges költőnek, már versein keresztül hódol a kultúrának. Ennek a köbor életnek egy darabja elevenedik meg késo utódjának, Sztójka Lászlónak „Villon s a vár ura” című kis költői írásában, amelyből megállapítható, hogy Sztójka László jelenleg költői állomásának újabb magasságára érkezett, ahonnan érdemes neki tovább menni — felfelé.

A két költői munka mellett ismét János hat linoleummettet találja az olvasó. Mind a hat kép egy remekfárgaragott érték, amelyek közül még is magasan kiemelkedik a „Segítsésem című metstér, amely tragikus igazmondóan fejezi ki azt, amit a művész lát, a világ helyzetét, az összedűlni akaró hitet, szeretet, békét és a templomot, amelyet sehol sem kiemelnek a gyilkos bombák, hiába nevezik istenházának.

(m)

Hirdessen a „Napló”-ban.

Irodalmi figyelő

A Magyar közőíróknak egyik nagyon tehetséges tagját, költőt és kritikust

Szentimrei Jenő csapták be annak idején, Marosvásárhelyen egy tehetségtelenül rossz verssel, amelyre egy ottani urinő azt mondta, hogy azt Adyól kapta. A „Napkelet” szerkesztője mint valami irodalmi csemege kapott az asszony saját költésű, nem is silány, nem is rossz, hanem elemistánál is rosszabbul megírt versen és gyorsan lekötölte az irodalmi lapban. És milyen nagy volt az elképedés irodalmáraink között, mikor pár nap múlva az asszony leleplezte magát és megírta, hogy csak próbára akarta tenni a szerkesztő ur költészetéhez értő esztét, aki ezt a fércmunkát, úgy közölte le, mint egy nagy költő, nagyon remek versét.

Ez az irodalomhoz nem értes okozta azt, hogy legutóbb az egyik kolozsvári magyar lap hűsvéti számában közölt egy verset, attól a bizonyos Zsókatól, mert olyan sokan vannak halála után egy költőnek olyan zsokáit, akikben a költő szerelemét látta. Most derült ki itt is, hogy a verset nem Ady írta, hanem egy más valaki és elég volt a szerkesztőnek a Bandi aláírás és már is nagy szenzációként jelent meg az „új Ady vers” a most felfedezett, nagy költő verse.

Ez a rákénéje és a betegsége az irodalomnak. Egyes szerkesztő urak „bedúlnak” mindennek, amit nagy és elismert emberől költenek, vagy a barátok kéziratában olvasnak. Egy kicsit szűgyellőük magunkat, hogy ez megtörténhetik. Hat ennire kritika nélkül történik a lapok irodalmi rovatának szerkesztése? Csak ártunk vele saját kultúránknak. Fejbe kell szakítani ezt a rendszert! Beteg és gyomor-bajos szerkesztőkre van bízva egyes lapok kéziratának elolvasása, akik nem kritikai szemmel olvassák el a kéziratokat, hanem a szerint, hogy milyen lajdalmaik vannak. Nagy részüket ideges, akinek van bátorsága megírni, hogy gyomor-baja nem engedi meg, hogy még egyszer átolvassa, a már egyszer átírt kéziratokat. Mi ez? Az irodalom már nem elég, hogy beteg helyzetben van, még beteg szerkesztők irányítása alá is kerül? Láttunk egy pár szerkesztőt az utóbbi napokban, világmegváltó se-

gédszerkesztők, irodalmi tanárok, egyik cigarettát a másik után szívják el, nikotinhoz folyamodnak, mert

Vallomás férfi szavakkal

Hited ellen van. Tudom
elensége leszel magadnak,
ha igazán enyém akarsz lenni
s én a tied maradjak.
Érzékeny vagy és felejtéd,
hogy az érzékenység alázat.
Vallod: törvényisztező leszel
és magad megaláztad.

Szeretnéd, hogy én is örüljek,
nevessek mindent a mi,
másoknak bohókodás s nekem:
szőrnységessé hallani.

Igy nem a Te lelked beszél.
Valami más, idegen
vas kéz, vagy a világ,
játszik és tapos a szíveden,
A Szeretet, ha asszonnyé is,
szent én előttem és senki nem
kell már nekem jobban,
ha ezt vallod, el is hiszem.

A hitről élek még s ami szép
Gondolat lüktet az agyban,
gázolt bódult és rothadás lesz
minden a véres zivatarban.

Kell a melegség, a lelked, a szíved,
szempillantásod, mérged és jószágod,
az életünk, elmúlt tavaszaink,
rossz napjaink, hadd el, ne ócsárolod,
két ember élete ez. Aki szépen él
az hazudik! Mindekit fojtogat a világ,
egy pillanát és felborul minden
s gyilkosod lesz a jó barát.

Ennél többet akarok. Velem egyet,
bennem önmagamot, akit
nem hagy csorbéba érzelmek
s értem, minden más szemet megvakít.

Kivánnak és nagyon szeretlek,
mint a gazda a szép vetést
s mint boldog anya kis gyermekében,
sajátmagát, a nevetést.
Hazudni tudnék a világnak Érted,
hogy szépet lássál, hisz jó a szíved,
ha kell hazudj, velem, megérted?
csak így lehetek egész a tied.

Nem vallom a mások hitét,
szép eszmém ezt nem engedi.
Ha szeretni kell Téged szeretlek
s leltem a lelked melengeti.

Rosznak lenni épp olyan nehéz,
mint jó barátnak a szegénységben.
Ki istenségekben rossz lehet,
lehet jó a hitetlenségben.
A sas törvényen kívül él
s ledobja fiát a halálba
s még is csodálód, hogy milyen gyönyörű,
a közikálk gőgös, gyilkos királya.

Nézd el nekem, ha engem szeretsz,
és mond meg, ha kegyvesztett lettem,
Ha lsten elé kerülök, bevalom majd,
hogy ezt az asszonyt nagyon szerettem.

(A fenti verset „Ismeretlen költő” írta. Szép vers. Szinte azt mondhatnánk, hogy „mintaul” szolgát kezdő és haladó költők számára. Az értéket, tartalmát, költői megírását, összetételét és egyáltalában az egész verset mindenkinek szabad megkritizálni. Sőt erre kérjük is azokat, akik erre képességet éreznek magukban. A vers költőjét a beérkezett vélemények után hozzuk nyilvánosságra. Minden véleményt írásban kérünk és nével, amelyet lapunkban közölni fogunk. (A szerk.).

nincsen egészséges gondolkodásuk, blazírt pófát vágunk ha valakivel beszélnek hogy az ember azt gondolja hogy valami haláltágytő műhelyben van és nem pedig egy lap szerkesztőségében, ahonnan az oda bemenő, ne Dantének világihíres mondatával távozna el. Nyíróról példát vehetne minden munkatárs. Olyan igazi, bizakodó hangulat járja át az embert, ha a székieknek ezzel a kemény fajtájával beszél, amire büszke lehet egy szerkesztőség. Látluk, fiatal emberek aszkéta képeit még szárazabb beszédet, aki közül ma nagyon sokan közvéleményt irányítanak és egyben döntő magasságnak képezik magukat minden olyan ügyben, amelyhez nem értenek. Jó szerkesztője van az Aradi Közlöny-nek, de gyenge irodalmi rovata. Jakab Géza tehetséges szerkesztő, de a költőből nem maradt sok. Kacsó Sándor egyike a legragyogóbb közíróinknak, de az irodalmi szerkesztőjének rokonsági betegsége van a lappal és ez több jogot ad neki, mint abban az időben, mikor még lapjában Dózsaórol közzétett verseit. Sokat érünk vele. Az Ellenzéktől kar volt Tamásit elengedni. Még is csak volt egy vasárnapi értékes irodalmi melléklete a lapnak, mert író, tehetséges magyar író, szerkesztette ezt a rovatot.

Pár héttel ezelőtt az egész „sakaivilág” felháborodott azon, hogy Parajdi Incze Lajos egy cikkében azt írta, hogy magyar újságírók legnagyobb része nem tud helyesen írni. (Talan ezért kellett menni Tamásinak az Ellenzéktől, mert a cikket lekötözte a lap?) Holott, álljunk meg egy szóra, állapítsuk meg, hogy nem minden újságíró tud írni és nem minden magyar lapnál lévő magyarnak nevezett újságíró, magyar újságíró. Hányan, de hányan vannak elhelyezkedve magyar lapoknál, akik nem a magyarsághoz tartozók. Tem csak erélyben, hanem Pesten is. Hiszen mikor legutóbb az „Uj haza” bemutatója volt, éppen az egyik Pest irodalmi és színházi lapban jelent meg egy cikk Nyíróról, amely Nyíró részben össze-tévesztette Tamási Aronnal és Tamási Aront Nyíróval.

Hát léteznek és szabad az, hogy egy újságíró ilyen tájékozatlan legyen a magyar irodalomt illetőleg? Egy íráskész aki mindig magasan hordja az orrát, okosabbnak tartja magát mindenkinél illik, hogy tudja egy magyar könyvnek az íróját. De mert csak mez rajta az újságíró köpeny, megaztán nem is olvasta azokat a könyveket, nem ellenőrizi a kéziratok eredetiségét, így aztán természetesen szegyenbe marad, mikor a dilettáns olvasó rápírt és odaoltja a bizonyítékot arról, hogy a verset bizony nem az a világhírű nagy költő írta, hanem ő, aki helyesírást sem tud.

Kölcsi Ferencz írt egy-

szert egy remekbeszabott kritikát Kiss János verseiről. Talán azota sem írtak ilyen kritikai remekművet költőről, akit Kölcsy nem tartott annak. A nagy csekei magányos lélek nem bírta, meg ha barátja volt sem, a rossz verselést. Ezt a kritikát minden irodalmi lap szerkesztőnek el kellene olvasni, legalább is egyszer életében, hogy aztán tisztában legyen a küldetésével és mikor verset olvas, amely a közönségnek akar átadni nyomtatásban, akkor okvetlenül meglátson a versen, hogy ezt hozzáértő ember ha nem is Kölcsy, de legalább a Gyulai Pál kisujja érintette meg.

(m.)

A Magyar Népközlösség és a magyar sajtó

Sok minden igazolja azt, hogy a magyarság és a kisebbségi magyar sajtó többé kevésbé megtalálták egymást. Az elmúlt réssim politikai hibái voltak azon eszmeterjesztések, hogy a különböző pártoknál lapjai homlok-egyenest ellenkező véleményen voltak, mint a tömegnek. Így parancsolta a fennálló uralmi rendszer. Nem tagadjuk, hogy senki nem csinálta szívóbb ezt a politikát és ez a rendszer végleg elűnt, most már tisztában és nyíltabban dolgozhatik mindenki ott, azon a téren, ahová faji szempontból tartozandónak vallja magát.

Hangsúlyozzuk ki, hogy a magyar népközlösség a kisebbségi magyarság szerve. Legalább is ez kell, hogy legyen. Nem tagadjuk azt sem, hogy más, fajtájag ide nem tartozó egyének vezető szerepet nem játszhatnak asztálán, hogy most nekik kellene napos oldalon sütkérez-

nek. Tiszta dolog, világos megnyilatkozás, ha mindenki ahhoz a családhoz húzódik, amelyhez tartozik. Ez a becsületes álláspont és elismerendő mindenki által.

Franyó Zoltán állapította meg, hogy igen sok, nem hozzánk tartozók által szerkesztett de magyar nyelven megjelenő lap van, amelyek egyik nap te szájál szidják a németeket, másnap a szövetségeseket, amilyen mértékben azt érdekük kívánja. Az is megállapítható, hogy ezek a magyar nyelven megjelenő lapok

nem képviselik a magyarságot semmilyen mértékben,

mert annak irányítói más fajúhoz tartoznak, akiknek kutya kötelességük volna, hogy

saját népek szolgálatában éljék az életüket, nekik írjanak, nekik dolgozzanak és nem volna szabad, hogy hazugságokat azon

a nyelven kiabálják az olvasók felé, amely nyelvcsoporthoz nem tartoznak, mert felfogásaik, törvényeik, hagyományaik és szokásaik elütnek minden tekintetben a magyarság létektanától. Ellenben nyelvünkön írnak úgy, hogy ezért nekünk kell szenvedni, mert a hivatalos sajtó bennünket is azonosít velük. Holott ez nem igazságos.

Írhatnak ők magyarul, használatják ezt a nyelvet céljaik elérésére,

de nem tartoznak hozzájuk. Már a különböző sajtókimutatásoknál is ártalmára van népünknek, mert mikor a hivatalos kimutatások magyar lapok számáról jelennek meg, akkor azokat is beszámítják, akik egyáltalában nem magyarok és akik nem ismerik saját nyelvüket sem, idegen nyelven próbálnak érvényesülni.

Ez elsősorban zseb-úgy, az ők számára.

Népközlösségi szervezetünk sok helyen kellemetlen helyzetben van, mikor egy, egy ilyen, „lapszerkesztő” ur megjelenik és távolí, idegen eszméjével nagy cikkben akar beszámolni a mozgalmáról, nem azért, mert szívélye a mozgalomnak fejlődése,

hanem, mert így gondolja szaporítani, nem a saját környezetétől,

hanem közlülünk olvasóinak számát.

Hát erre nincsen semmi szükség.

Az erdélyi magyar lapok, akiknek a szerkesztői szívvel, lélekkel a Romániai Magyar Népközlösség rendelkezésére állanak, a dolgozó nép mellett vannak, lesznek a minden alkalommal a toll erejével fognak harcolni, azért a kisebbségi magyar érdekért, amely a N. U. F. kebelében megállapított szabályok szerint biztosítva kell legyenek.

Természetesen a Népközlösség vezetőinek is meg kell találni a módot, hogy ezeknek a

lapoknak legyen kösponti, vagy vidéki a tagok közül minél több előfizető legyenek, mert csak ez által lehet biztosítani a harcos szervek fennmaradását.

Nem elég az, hogy mindenki megértesítse a lap álláspontját, támadhatja, beleugrhat és bojkotot hirdethet ellene, felösszege vonhatja annak szerkesztőit, mert ebből még nem jön jól ki egyik fél sem. Először kell adni, hogy az ember kaphasson. A lapok adják oldalait, szerkesztők a tollaikat, tudásukat és felelőit az égig a vezeték, de egy szerkesztő tudni, hogy ők mit kapnak ezért cserébe? Igaz, önzetlenül dolgoznak, de külön az önzetlenségéből élni nem lehet. A sajtó sok mindentben segítségére van a mozgalomnak, de jól esne, ha néha róla is szó esnék, ne csak akkor, mikor szót emelt és akkor elégtételt kellett adni neki, mert hát az illető ur behúzódt a népközlösség védelmébe, és ma ő a vezérkő, aki szerez erőkölcsi leckét osztogatni annak, aki gyermekienkörtja és a nyelvet beszélte.

Ilyen értelemben értjük mi a sajtó kötelezettségét. Dolgozni a kisebbségi élet javításáért, dolgozni a Népközlösségi szervezettel, minden mozgalomnak büntetés támogatójának lenni, de ezzel szemben a sajtónak is legyenek támogatói azok, akikért annyi, de annyi sokszor leírtuk már, hogy legalakmasabb ember vagy vezető a magyarság vezetésére. Nem rofukn van szó. Altalánosságban beszélünk. Egy nagy és egységes mozgalmat szeretnénk látni ezen a téren hogy ezzel is erősítsük a Népközlösség eszméjét. Kitarunk emellett és várjuk a kezdeményező lépést.

— Swettert, ruhát, sapkát és mindenféle kötött dolgot készíti a TRIKÓ-REKORD kötő-készülék, mely az egész országban mindenütt nagy elterjedtségnek örvend és rövid pár hét alatt meghódította a közönség nagy részét. Zsilvilgyi képviselő: WEISZ SÁNDOR Petroseni, M. Viteazul utca, Plebánia épület.

Ha finom és zamatos sört akar inni, kérjen AZUGA sört.

Petroseniben a

Negulescu

féle étterem, százalékra, vagy más formában, illeméresi joggal kiadó.

Csak óvadékkal rendelkező egyének jelentkezhetnek naponta Negulescu étterem, Petroseni Piafa Uniril.

Groszeck Ferencz

fűszer, liszt, termény és cukor üzlete
PETROȘENI

Ajánlja legfinomabb lisztjeit, fűszereit és terményraktárát a fogyasztóközlösség figyelmébe.

Pontos és lelkiismeretes kiszolgálás, a megállapított hivatalos árak pontos betartása.

Str Regele Ferdinand 15. Szemben a Jiul mézsárszékkal.

Őszinte kritika Szemlér Ferencz két verséről

Szemlér Ferencz azon divatos, felkapott költőink közé tartozik, akik már beérkeztek nek számításba magukat. Jóleső érzés ez. A Japok szinte minden nap zaklatják kézirátját. Szegény költő, aki panaszkodik, hogy nincs miből élni, nagy hősen dicsekszik, hogy nem győz eleget tenni a megrendelésnek. Bárd Oszkár pl. legutóbb egy versében olyan nagyra értékelte önmagát, hogy az már nemis öntömjénezés, hanem öngyilkosság. A költő kezd elfelejtkezni múltjáról. Ősineket tehetségét követeli, de nem használhatja.

Maradjunk csak Szemlérnél. A kérdéses két verse a „Brassói Lapok” husvétjén számoltak jelent meg.

Az egyik címe: „Hanyat a mezőn”, a másiké: „József”. Mindkettő szelíd és egyenes utánérzés. Wilde Oszkár: Reading! fejezhát balladájának. Ebben a rendszerben van megírva, a rimeknek a csengése is az, csak a két befetesző sor nem fordul újból vissza azokra az ütemekre, amelyekből a két előbbi négy sor áll, illetve táncol.

Eltekintve attól, hogy eredeti költő verse lehagoltság, nem bizakodás, hullászag, olyan léma, melyben a jelenlegi kiút nem a költő megmutatása, hanem egyenesen felkínálása, hogy egy ut van csak: a halál.

Szóval Szemlér hanyat fekszik a mezőn, bizonyára szép, napos időben, mert eöben ugyan is nem lehet lefeküdni a mezőre. Ha pedig az ember a mezőn fekszik, úgy vagy jó dolga van és azért fekszik itt, vagy pedig ha mint a vers mondja:

Lassan halláta: így, vagy úgy, de meg kell halnia.
Ídegen arcal nézte máe házaja s otthona.
Tudta: ki helyet nem talál,
Egy utja van csak a halál.

Szeretnék megkérdézní, hogy miért kell annak meghalnia, aki helyet nem talál? Wilde Oszkár említett versében az utolsó két láb színlén arra a rimre cseng, amely az első négy sor jellemző, azonban szoros összefüggésben van gondolatilag is az előbbi sorokkal, míg Szemlér csak a vers összefetelét használja az utolsó két sor. Cífrázza csak a szakszart és inkább rémmezekre törekzik (egyik rím szindarabjának színelve), amelyet nem rég mutattak be a Pesti Nemzeti Színház és a Nyugataban Schöplán Aladár is ezt állapította meg róla.)

Ime a második szakasz:

Már, már örül, hogy menni kell s gyorsan számot vetett,
mit hagy itt szépet, nagyszerűt,

bánni érdemeset,
maga is elcsodálkozott,
hogy semmi lyst nem kapott.

Namár most állunk meg egy pillanatra. Az előbbi szakaszban azt írja, vagy gondolja Szemlér, hogy az illető helyet nem talál, tehát egy utja van, csak a halál. Hát, ahinek már Szemlér szerint, itt nincs semmije és egy utja van csak halál, az miért örül, hogy menni kell és milyen szépségről, gyönyörűségről, vagy egyébről, mit bánni kell, mondott le, ha ezzel nem rendelkezett? Mert számára csak valami is szép és gyönyörű lett volna, úgy nem hiszem, hogy gondolt volna a halálra, az egyetlen megoldási lehetőségre, amelyet Szemlér számára kijelölt.

Mint ki tehertől szabadul, körül nézett falált,
nem látta többé szörnyőnek az elképzelt halált,
oly könnyű lessz átlépnie, a semmiből a semmibe.

Az utolsó két sor gyönyörű is volna, ha az olvasó nem olvassa volna a második szakaszt, amelyben az öngyilkos jelölt arról a „szépségről”, meg „gyönyörűségről”, amiről számolt vet. Mert hiszen nem lehetett is semmi és nem léphetett a semmiből a semmibe az, ahinek számolt kell vetni a „szépségről”, a „nagyszerűről”, amit bánni érdemes. Ellenért, csupa ellentét. Szegény olvasónak főhet a feje, hogy költőnk mit akar tőle? Mire igyekszik meggyatítani őt, az életre, amire kötelessége volna, vagy pedig epedjen az elképzelt szörnyű halálért? Mi volt a teher számára, amelyről szabadulni igyekezett? Valaki fekszik a mezőn, hanyatt, bizonyára szép, naposváras időben, a természet szépségeitől körülveve, madarak csicseregése felette (költőnk van szó), tehát ettől a tehertől akar szabadulni? Mi fájt neki? A természet szépsége? Mert ha érdemes volt neki öngyilkosságra gondolni, akkor, amikor itt csak szépségről vetett számolt, érdemes volna bánni. Vagy egy be teg, lelkileg elpusztult egén, aki viszont buskomor kell legyen, nem szereti az életet, nem szeret, főleg hanyatt feküdni a mezőn, mert a természet csandje nem az öngyilkosok zenéje, hanem élet van benne, melyet érezhet a föld szagában, a nagy mindenségben egyformán. Egy ilyen elpusztult költői alany, egy olyan, aki: helyet nem talál s egy utja van, csak a halál, nem is lelkileg, hanem talán eszményileg tört össze. De ha meg voltak neki a szépségei és gyö-

nyörűségei, amit kár itthagyni, akkor nincsen miért kifeküdni a mezőre, nincsen miért beállítani őt hamis hőnek. Ez nem költői munka, hanem csak az elismert és jó barátai alapokra helyeztet költők fölfogása, ahinek már szabad minden. Neki lehet felugrni, a vers és a gondolat szabályaival, szabad elferdíteni a témát, tehették, mert az olvasó nem kritizál, az olvasó valljuk be, nem csoda ha nem szereti a verset. Leszoktatják róla a költők a rendelkezésre jövők jelszóval élő barátaink. Igaz: így kell élni. Jól is teszük, ahinek alkalmuk van nagy Japok szerkesztőinek barátaival lenni, akik már eise olvasassák a barátoktól kapott versekírátoakat, hanem csak küldik a nyomdákba. Csak így történhet meg, hogy egy verse új kezdődjön, amint azt fennbub leírunk és az alábbi költői befejezéssel legyen vége:

Nyugodtan dőlt hanyatt el a gyomos, füves mezőn.

A vers harmadik szakaszában azt írja Szemlér, hogy:

Mint, ki tehertől szabadul, körülnézett a falált...

Ha feláll, akkor miért dőlt le újból? Ejnye, de racionálisan öngyilkos jelölt volt ez az ipse. Jó ment a dolga, szépségeket és nagyszerűségeket ezir, itt mégis halálra gondolt, majd felkel, aztán lefekszik újból és ebben a zűrzavarban, amiben él, illetve kilöklődik, az ilyen elismert költészett, a hős:

egy fecske röpké köreit nézte révedésön,

mert egyéso dolga nem volt a halál pillanatában, mint a fecskét nézni, amelynek ott kellett röpködni a haláltárról előtt, mert ilyen formában fejezte volna be akkor a költő a versét, hanem ezzel a szép rimmel:

s bár önmaga sem tudta még: érezte, hogy a fecske szép.

Bravó! Végre megoldotta a szerencsétlen költői alany sorsát, nem a versnek költői befejezésével, nem a költészett magasztalásával, ahol robbanóing kellett volna, hogy feszítse a szívet, vagy bámulnivalóan szépen kellett volna, hogy befejezze a költeményt, mint egy feneség szépséget, de mert ez ézi, tudást és főleg poézist követelt volna, tehát:

s bár önmaga sem tudta még:

Kettős pont, az olvasó várja, ami most következék, az utolsó sor, mint egy szivdobbanás, egy minden kritikát kibíró befejezés

következik. Nem. A költőnek erre már nem volt ereje és egyszerűen rávágta, hogy:

érezte, hogy a fecske szép.

Szegény Ernő Toller is írt egy gyönyörű ódát a fecskékről, bortőnének egyetlen vizsgálójáról, de nem hozta kiellenmeti helyzetbe a szegény madarakat.

Az olvasó vigasztalódik. Hátha a következő vers, amely „József” címmel jelent meg és ebben Szemlér így kezdi dalát:

Jákóbtól teljes új öltönyén,
tarkán csilant a kenge fény
Kánaán puszta metéjén,
hol bátyai az álmat
szertették — Ó az álmat.

Namost talán azed őszese azt a kacskaringós eszedet magyaron és mondó édes szível, hogyha valahol kánaán van, akkor miért pusztá ott a mező? Ha erről a tejjel-mézrel folyó elnevezésről van szó, ott pusztá nem lehet sző, legfeljebb dúz füvelkel telt, de ha már József bátyjai szerették az „álmat”, amelyet egyébként gyermekkorunkban mindig a marhák alá hintett jó apám, tehát megfoghatatlan, hogy miért szerették szegény József bátyai az álmat. Ezen aludtak, vagy ez volt az ideájuk? Nagyon szeretnének nem ézi hinni, de a verssor befejezése arra vall, hogy Szemlér itt sem a versért, amiért és annak szépségeit fejezte be így ezt az egyébként jól indult szakaszt, hanem csakis a rimre ügyelt, amelyben semmi, de semmi sincsen a költészből.

De menjünk tovább. Falusi költők vagyunk, nem értünk a magasabb költészethez, minden vidéki tehetségtelen, de a vers második szakaszt is elolvastuk. Nem vagyunk mi restek kérem. Anyi, de anyi silulenságet olvastunk életünkben, hogy ezt is megtettük. Kár lett volna nem elolvadni. Ime a hős szakasz, amelynek az első két sorában Szemlér még József-ről beszél, de az utolsó két sorában már önmagáról mondja azt, amit József-ről kellene elmondani, hiszen a vers róla szól, de imigyen ni:

Mert sok, sok furcsát álmodott,
(már mint József)

s álmat eladogatta legott:
telt buzakévek s csillagok,
hajlotak meg előttem,
az éjlel mezőben!

kialt fel költőnk és elfeledkezett arról, hogy nem önmagáról szól a vers, nem Ferencről, hanem Józsefről. De ezt ő is hamar észreveszi és a harmadik szakaszban már így ír:

Hogy álmból szerencse kel talán maga sem hitte el,
de érezte még is ki kell mondani csodákat,
mert ílyet más nem láthat.

Igy vigasztalja Józsefet, aki Jákóbitól nyert új öltönyt a tarján csillanti fény láta lengeni és akinek álmodól kel ki a szerelem, amit maga sem hisz el, ami csoda számára és aki álmodni mossa ki a csodákat, mert ilyet más nem láthat. És ezután itt áll előtünk József, mint egy megfoghatatlan csoda, akinek van öltönye, bátyáinak „alom”, de aztán szegény Józsefet megfogják testvérei és, hogy ne ömöljön vére ki hát:

kutba vetették, mert aki
bolond s álmódi mer,

bó rukk,.....

mást nem is érdemel.

Zug a fejünk, hogy miért veletlén kutba testvérei szegény Józsefet Hiszen maga a megtestesült jószág volt, aki az álmot szerette és ezért meg sem illik kutba dobni szegényt. Különbön azonban kegyetlen. O nem kegyelméz. Mert, aki bolond s álmódi mer, — mást nem is érdemel.

Rimes rémtelenség. Rimes

verstelenség az egész. A cselekmény nem a költő szópénzét van költve, hanem a rimét. Nem baj, ha kizárak a test, csak fejeződjön a ruha. Modern hölgyön, haskótló Divatos akar maradni akkor is, ha naponta többször rosszul lesz. Rimelni akkor Szemlért is, de csak a rim kedvéért, melyet úgy is használhatott volna, hogy:

Falu végén a vasvilla,
még is bejött a kolera.

Rim ez is, de nem vers. A költő/ő költeményi, alkalmi postálói fűzta dolgot, kacagatót akar az irodalom. Nem a közönség. Az nem kritizál. A nyjas és szelid olvasó elnézi ezeket. Őh, de hányzor! Ne nézze el azonban a költő. Ha oktat, ha ír, akkor ne a megfélemlítéséért ágyak, laskanyujtók, feredő-tekőn szerint készítse el munkáját, hanem az érzelme és értelem után.

Ennyit okvetlenül elvárunk minden erdélyi költőtől. Nálunk költőnek lenni nem megrende-

lőre szóló divatolt jelent, hanem kaidatást. Ezt azonban úgy kell elvégezni, mint egy igazi apostol. Ugy is annyi sok rossz költő él az életet, de legálábbis ne éltesen minket a verseivel, melyek csak laplótételeknek készülnek. Minden versnek maradandónak kell lenni. Ha nem az, egésze el az írja. Az ilyen maglyának a fényélen szivesen örvendezik az emberiség. Ez a tétel vonatkozik a „Buvópótlak” írójára is. Szándékosan nem használom a költő szót, mert: költőnek lenni „isten” mondotta nagy költőnek, de ezt szeretnénk, ha istenienének költőinket. És ha erre érdemes is lenne mindenki. Azt az öntöm-jenezést azonban, amely ezen a téren burjánzik évek óta már, egyszer le kell vágni és észre kell téríteni minden versíróit, hogy vagy költő lesz, aki értelmes dolgokat és értekes költeményeket ír, vagy pedig menjén vissza a kaptafához. Magyar költő írjon magyar verset, érthető, maradandót. Mint költőink teszik.

Molnár Sándor

A kereskedő és a kisiparos kulturája

(„Mutasd meg a havi könyv és lapszemlélet, megmondom ki vagy...”) az

Ha erről a két társadalmi értékes és dolgozó osztályról beszélünk, akkor az alábbiak szerint foglathatjuk össze a kulturális életüket: Ugy a kisiparos, mint a kereskedő társadalom erején felül van megterhelve. Mindenki ó rájuk gondol, ha bármilyen tén is áldozni kell. Nyakig vannak a különféle nehézségekkel, se szeri, se száma azoknak a kötelezettségeknek, amelyeket rájuk ró a különböző intézkedések. Dolgoznak reggelről estig, még zárás után is és legnagyobb része ennek a dolgozó osztálynak, még csak néhány órai pihenőt sem tud tartani az életben. Szórakozása legfőbbjének a nullával egyenlő. Más egyéb szórakozási lehetősége, mint a kávéházi élet, biliárd, sakk, kártya, kugli, vagy zómi, csak elenyészően csekély száma létezik van meg. Ezt is inkább a fiatalok űzik, a nőlelnek, akikre nem nehezíti a családfenntartás nehézsége. Az általában dolgozó iparos és kereskedő azonban kulturális élet szempontjából nagyon keveset tud szerezni magának. Vannak természetesen kivételek is. Ez a kivétel azonban nem erősíti a szabályt. Mert, ha van is néhány jobb helyzetben levő iparos, vagy kereskedő, az olyan kevés, hogy akkor lehetnének kellemes helyzetben, ha ilyen száma lenne volna csak rossz helyzetben.

Meglehet figyelni, hogy az iparosabb társadalmi szórakozása inkább biuárd, esetleg ártatlan kártyajáték, néhányan haszardoznak is, kugli és egy-egy kraj-

czáros lapnak, mondjuk egy legnapi már olvasott hírekkel telített olcsó, tömegszíjára szerkesztett lapnak az olvasása. Nagyon kevés azoknak a száma, akik tartalmas papírtól olvasnak és még kevesebb, akik „Tolna” képes lapon kívül esetleg mást is. Jellemző erre, hogy például az egész szilvolykben egyetlen „Nyugalom” kapu vető, vagy „Szép Szó” című újságcikk maggas, tartalmas irodalmi lejtől csak egy példányt adtak el. Ezeknek a lapoknak olvasása azonban nem az iparos és kereskedőnek kötelezése. Ilyen körkötben, mint amelyben élünk, a jó fizetésű szellemi foglalkozás embereknek okvetlenül kötelezőnek volna a szellemileg magasabb kultúrát is pártolni. Ezzel a világgal sem akarjuk azt mondani, hogy nem kulturáltak, vagy hogy nem diszti lakárukat egy értékes és irodalmi könyvtár, csupán csak felhívjuk a figyelmüket erre. Ösmertünk néhány igazán értékes embernek, akik első helyen állnak kultúra támogatásában. Ezeknek érteke mindig több kell legyen. Tudunk iparosról és kereskedőről, akik irodalmi és kulturális szempontból nagyon értékes emberek, de nem-e azt valaki állítani, hogy értéket nem a könyveknek köszönhetik? Az iparosnak és kereskedőnek is megvan a maga kulturája. A szellemileg előrehaladt ember okosabb, ügyesebb, jobban tud számolni, jobban tud boldogulni is. Mindez igaz. Mert valjuk be, hogy sokan vannak olyanok is,

akik bizony egy számlát sem tudnak kiállítani, nem is beszélve arról, akadnak olyanok is, akik nem tudnak egy üzleti ajánlatot sem tenni, holott ez mind szigorúan hozzátartozik az életéhez és nem mondható, hogy ezt neki nem kell tudni. Mert igenis kell. Társadalmi érteke, elhelyezkedése a társadalomban úgy az iparosnak, mint a kereskedőnek olyan hasznos, szükséges és értékes, amely első helyet biztosít neki érinkeztési formák alkalmazásával, tehát ez kívánja meg azt, hogy kulturális alkalmakkor, asszimilálódjon feléle. Az utóbbi időben ezen a téren lejtés tapasztalható. Örvendés jeleméje, mert iparosaink és kereskedőink dicérik.

Üzleti életükben ugyanis hol a g y e n g e b b, hol erősebb kulturális emberekkel kerülnek összeköttetésbe. A kultúra adja meg, hogy ki milyen tapasztalattal megyen ki az üzlet, vagy műhelyből. A kulturált ember tud primitív is lenni, de a primitív ember nem lesz felsőbbrendű, amikor ezt a helyzet megkívánja.

Különbös fontos ez ma, kisebbek emberek beszámlájából. A jó munkának, becsülettel portekának feloldozás tudatában elvígéztet ipari munkának nincsen nemzetsége. Annak a tartóssága, pontossága és megbízhatósága beszél önmagáért. Ha egy hazai dícséretet méltóan kezelték el, vagy egy rendes karos és minden szempontból kilegyszerű egy cipő, amely

sem nem kicsi s nem nagy, se nem szorított, azt bárki készítette, csak dícséretet érdemel. Mindezt azonban csak olyanok tudják megcsinálni, akik úgy szakmai, mint erkölcsi kultúrával és tudással is rendelkeznek. Nem evázuk ezt eléggé hangsúlyozni. Ezért fontos az, hogy iparosaink, kereskedőink kulturáltak, munkában és haladásban is első legyenek. Ennek a célnak elérését szolgálja a jó könyv. A szegénység mellett is arra kell törekedni, hogy minden iparos és kereskedő évenként néhány darab igaz irodalmi értékű művet vásároljon magának. A mai viszonyok mellett tudjuk, hogy ez nehezebben megy. Akarat kell hozzá és menni fog. Nem kell nagyon megerőltetnie magát senkinek sem, hogy hetenként husz lejt feltegyen, perselybe, vagy bárhová, ahol megöröszdiki és ebből egy év alatt ezer negyven lejt fordíthat kulturájára, amelyből mondjuk a karácsonyi ajándékképpen néhány szép és értekes, irodalmilag is nagyon jó könyvet vásárolhat maga számára. Száz iparosnál és már százszor lejt. Egy ilyen összeggel hasznos támogatást nyújthat az írónak is önmaga számára megajálva a művelt ember életformájához szükséges kincset, a tudást, amely nélkül olyan az ember, mint lámpa nélkül a sötétben. Tapogatózik, bugdacos és előbb utóbb elbukik. Könyvet, minél több könyvet mindenki számára. (r - r.)

Köszönetnyilvánítás.

Ezúton mondunk hálás köszönetet mindazoknak, akik szeretettel jó feleség és anya Slovenszky Tamáné temetésén megjelentek, virágot és koszorút helyeztek sírjára és jelenlétükkel fájdalmunkat enyhítették.

A gyászoló család.

— Papp Ernő, nemcsak

Vulánk közönségének régi kedvence, mindenki által nagyon tisztelt győzszeres, volt primár prefectus, egy darab vajaskenyér sok sok ember segítője és jöltörője, a szív és lélek embere, az elmúlt napokban elegáns győzszeresztárral nyitott luncsban, ahol a község háza épületben mérgek, parlók, bódító anyagok és jó barátok között tölti napjait.

— Bucsu. Miután külön,

külön nem volt alkalmam elbuszni a kedves lapon ismerősöktől és jó barátoktól, akikkel hosszú évtizedekig együtt voltam joban és rosszban, így ezúton mondok istenhözadót mindazoknak, akik az ott töltött éveket alatt jóakarattal, barátságokkal és ragaszkodással kiáltottak. Menyhart Sándor a laponi tisztikaszinó volt vendégül és családja.

A lemondott Vlad Aurel megyei NUF elnök helyébe Dr. Romulus Mioiu képviselőt nevezték ki ebben a minőségben

Dr. Vlad Aurel, a Nemzeti Újjászületési Front megyei elnöke lemondott tisztségéről. A Front központi titkársága Dr. Romulus Mioiu képviselőt nevezte ki ideiglenes minőségben megyei elnöknek. Össmeve Dr. Romulus Mioiu képviselőnek aktivitását, munkálkodását a megye és a köz érdekében, reméljük, hogy ez a megbízatás állandó jellegű lesz.

A közegészségügyi hatóságok figyelmébe!

Annak a legmagasabb egészségügyi rendeletnek betartására hívjuk fel a közegészségügyi hatóság figyelmét, mely előírja, hogy az udvarok, utcák és az egész háztartásnak tisztán tartassák. Ezt a rendeletet, sajnos,

legtöbb ember nem tartja be, Mert dácára annak, hogy a tavasz előjöttével mindenféle elakartatások a szemetet, igen sok háztulajdonos udvara úgy néz ki a télen felgyülemlett szemétdomból, hogy valóságos kolerafészkek és más betegségeket terjesztő hegyek emelkednek az udvaron. Súlyos panasz a lakók részéről, hogy az udvaroktól nem takarítják, elhanyagoltan bűzik a szemet és más egyéb egészségellenes dolgokkal együtt és sok helyen óriási halom állati trágyadombok illatosítják a levegőt, megmérgeve ezáltal az egészséget is.

A szomszédok panaszra azonban semmit sem ér. a közegészségügyi hatóság humanusan és kegytűs kézzel bánik a hanyag emberekkel és figyelmeztetésen kívül más intézkedéseket nem foganatosít és ezt senki sem veszi komolyan,

Megígéri, hogy el lesz intézve, azonban az ígérettel marad a hatóság

Számtalan tehenattartó embernek szomszédai tették már panaszát, hogy a trágyadombot elzár ládabagyútsók, azonban eddig senkit sem köteleztek arra, hogy ezt a zárt ládát elkészítse és az egészség szempontjából ártalmas anyagokat zárja el.

Ha fel is szólítottak valakit, azt a felszólítást

nem vette komolyan az illető. Kinevette a hatóságot és rendeletét nem hajtotta végre.

Az egyik malac utcai lakos írásban kérte egy ilyen súlyos panasz elintéztését és fel is szólították az illetőt, hogy trágyadombot nyitva nem lehet tartani, elrendelték egyben, hogy csinál-

lasson zárt helyiséget, azonban azt a tavaly óta végre nem hajtották és az illető tehenattartó állandóan azt hazudja, hogy neki megengedte a hatóság, hogy szabad az udvarában azt csinálni, amit akar.

Mi nem hiszünk ezt és senkinek hiszi, de ez a kijelentés jellemző arra a felfogásra,

hogy mennyire nem veszik komolyan egyesek a figyelemztetést és mennyire nem tartják be az illetékes hatóságok rendeletét.

Reméljük azonban, hogy soraink megjelenése után a hatóságok szigorúbb intézkedéseket tesznek a közelítő nyári időben leselkedő és mindenkit egyformán fenyegető betegségek megakadályozására azért, hogy elrendelik a trágyadombok zárt helyen való tartását, az udvarok tisztítását és mindazok megbüntetését, akik a hatóságok rendeleit nem tartják be. Aki nem akarja önmagától betartani a törvényt azokat rá kell erre kényszeríteni.

Fábi Béla

lupenyi pékmester az elmúlt apokban töltötte be ipari munkásságának 60 éves jubileumát. Hatvan éve dolgozik Fábi bátyánk és ma, amikor már több mint hetvenöt éves, még mindig, mindennap pontosan ott áll a sütökemence mellett, a pékségben végzi el, öntudatos iparoshoz illően napi munkáját, igazolva ezáltal azt is, hogy világéletében dolgozott, munkálkodott, mint egy igazi iparoshoz illik. Ha nyugodtabb életet élne az emberiség, amikor az értékeit figyelembe veszik, emberit, akik munkában töltönek egy életet, megünneplik, úgy volna helyes, ha a zsilvölgyi iparosság megünnepelné Fábi bátyánk jubileumát. Sajnos, ma olyan bizonytalanságban él mindenki, hogy az egyének sorsa, bajs és bánata elvész a világ nagy fájdmalmában és így azt hiszük, hogy az ősz-

szes régi kisiparosok nevében beszélünk, mikor őszinte szívvel üdvözljük Fábi Bétát, aki nehézhavon esztendő 1010-től el munkájában, mint kisiparos és ilyen hosszú munka után sem misle nyugdíj vagy más segélybe nem részesül, mert, mikor az iparosokat érkező betegséggeljáró nyugdíj rendeleme megjelent. Fábi bácsi már öreg volt és nem vették fel tagnak. Valahogy úgy éreztük, hogy igazságtalanság történt vele, amelyet nem érdemelt meg, mert hívan éves munkálkodás után, bizonyos nyugalmat érdemel az ember.

A nemrégben megalakult magánalkalmazottak

zsilvölgyi szervezetébe eddig több mint 450 tag iratkozott be és a belépések állandóan folynak. Ugylátszik ez a rétege a társadalomnak megértette a céhrédszer helyes voltát és minél nagyobb számmal igyekszik eleget tenni önmagával szemben kötelezettségének.

Az új vezetőség Talocsu elnökletével az elmúlt napokban ülést tartott és örömmel állapították meg, hogy a szervezés legjobb után halad és így remény van rá, hogy a munkásszervezet mellett a magánalkalmazottak szervezete lesz a második legerősebb alakulat a Zsilvölgyben.

Joan Bujoiu

volt miniszter, a Petroşani szénbánya vezérigazgatója, a zsilvölgyi érdekeknek felkarolója az elmúlt napokban előadást tartott a Bucureşti rádióban az ifjúság neveléséről. A volt miniszter az alkalommal újból igazolta azt, hogy nem a merev kapitalizmust képviseli, hanem a sziv és lélek ember, aki nagy feladatát mellett élénke a román keresztény ifjúság nevű egyesületnek is és ebben a minőségben nagyon értékes munkát végez a keresztény ifjúságnak megszervezésével és helyes életrevaló nevelésével.

Menyhárt Sándor

közismert és kitűnő szakképzettséggel rendelkező vendéglo, jelenleg Bachrach Béla Bucureşti éttermében vezeti az éttermet és ismerve azt a könyhat, amely Munkahatékát mindig jellemelte hisztűk, hogy nálunk is elég helyet foglal ezen a téren. Mint értesültünk egyébként, a Bucureşti kávéházban legközelebb előrendő zenekar fogja szórakoztatni a közönséget. Úgy látszik, hogy vendégeink lassan belátják, hogy zene nélkül nem mulatnak, hanem virrasztanak a vendégek. Ezt pedig kevésbé szeretik azok, akik "korcsmázó" életükben néha, néha beülnék a lokálok termébe.

Új vezetőség a megyei munkakamaránál

Az elmúlt napokban iktaták be hivatalába a megyei Munkakamara új vezetőségét, mely a következőkből áll: Elnök Dumitru Trifu, a magánalkalmazottak képviselője, Julius Nemes az iparosok részéről, míg József Lazar a munkások szervezett képviselője a kamaránál. A beiktatáson részt vett Vostinar György is, mint a Munkakamara aradi központjának elnöke. A vezetőségi tagok közül Nemes Joan neve nem új a kamara vezetőségének névsorában, mert eddig is minden alkalommal ott volt és általában közmegelégedésre végte el a rábízott feladatát. Jelenleg pedig Petroşeni vezeti a Jui Cultural nyomdai üzemet.

A munkaügyi hatóság az elmúlt napon váratlanul ellenőrzést tartott Vulkánban az ottani iparosok és kereskedőknel, hogy kik rendelkeznek iparengedéllyel. A munkaügyi felügyelő ez alkalommal kihágási jegyzőkönyvet vett fel, Farkas József és Dávidovits pekülzetében. akik semmiféle ipar engedéllyel nem rendelkeznek. Legsúlyosabb az eset a Farkas pékműhelynél, amelynek tulajdonosa nem is román állampolgár és mint ilyenek egyáltalánan nincsen jog az országban ipart üzni. Farkasnak ezenkívül dílete is van az ottani piacban, amely szintén nincsen bejegyezve. A munkaügyi felügyelő az iratokat áttette a bírósághoz, amely elfogja rendelni a törvénytelenül működő pékségek bezárását.

Hungadi Eduard

vizvezeték és csatornázási vállalata Petroşeni.
Str. Regele Ferdinand 47.

Elvállal, teljes felelőség mellett, új házak és épületek vízvezetékkel és csatornázással való berendezését. Tervekkel, költségvetéssel és részletes felvilágosítással szívesen szolgál. Pontos és lelkiismeretes munka.

Győződjön meg munkámnak jó minőségéről.

D-nale D-lai.
Tek.

urnak — urnóck

Str.

Atadó

Petroşeniben forgal-
mas helyen levő régi

fűszerüzlet

Érdeklődni lehet a kiadóhivatalban.

Eladó

Petroşeniben egy ház
hely, a központban.

Értekezni lehet a lap kiadóhivatalában.

— Legjobban és legolcsóbban az Iparosklubban étekezhetik. Állandóan frissen készült ételek. Legfinomabb kímért és dugaszolt borok.

Pontos és gyors kiszolgálás. Minden kényelemtől Jéger Ferenc gondoskodik.

— A Bucuresti kávéházban, finom ételkülönlegességek. Bachrach Béla jeketéje híres a megye határain túl is.

(Godel rádió a legmakacsabb idegességét is megnyugtítja.)

Tökéletes
és olcsó
építkezés

csak

BANITAI

Téglával
mészszelColumbia,
A. E. G.
Mende
Viagmárkás
RádiókFényképező-gépek,
Fotó-cikkek
Filmek, stb.
Modern Amatőr-
LaboratoriumFOTÓ ZEICHNER
PETROŞENI.

Conservator Poljia Hajeg.

Uzina Electrica S.P.A.

PETROŞENI — Anyagraktára

tart mindennemű magas és alacsony feszültségű szerelési anyagokat. — Csillárok izzólámpák és főzőkészülékek. a legutányosabb áron.

Elvállal mindennemű szerelési munkálatokat felelősség mellett.

L. Schäffer

PETROŞENI.

Rum, likőr és cognagyár. Borpincészet, sör és szeszes italok nagyraktára.

Jó és izletes cukrász-
sütemények

fagyalt, bonbon és más különlegességek állandóan kaphatók a SPORTCUKRÁSZDABAN

Petroşeni
szemben a Bucuresti kávéházzal

(A Bucuresti kávéház és Étterem, az előkelő közönség találkozó helye.)

Eladó egy teljesen új Singer varrógép. Cim a kiadóban.

Alkalmi vétel!

Kedvező befektetés!

ELADÓ Petroşeniben egy emeletes, mandzartos lakás, udvarral, kerttel és melléképületekkel együtt azonnal. Havi jövedelem 3500 Lei. Értekezni lehet a lap kiadóhivatalában, Petroşeni.

— Legszébb és jutányos áron a legújabb divat szerint elkészített ruhák csak OVITS FERENCZ uriszabóságában készülnek, Petroşeni. Tg. Jiu Bank épület.

Legszébb és legmodernebb butorok

háld és uriszobák, kényelmes székkel legolcsóbban csak az

Aradi butorraktárban
Petroşeni
Fő út.NAPLÓ. Megjelenik havonta kétszer. Előfizetési árak:
Egy évre 180 Lei. Fél évre 90. Negyed évre 45. Egy hónapra 15 Lei.
Bankoknál, részvénytársaságoknál, egyesületeknek, hatóságoknak stb.
egy évre 1000 Lei.

A Napló hirdetései díjalt Kockahirdetések hivatalosan megállapított díjszabások alá esnek. Úgyancsa külön hirdetés tarifa alapján lehet felvenni a lap számára más egyéb szövegszerű hirdetéseket is, amelynek költsége a hivatalos tarifa alapján lehetőséges csak.

Széki és kiadóhivatal Petroşeni.

Tipografia Berger, Hajeg.

— Az egész város beszél arról a rendkívüli finom, bódító, de lángoló piros tiazia, izes és vérig csiklandozó vörös borról, amelyet Iónyán Müllernél, petroşeniben, a külföldi forgalom számára készült, de egy kicsit elhanyagolt, Pr. Carol utcában levő Rozenbaum vendéglőjében mérnek.

— Az Iparosklub kerti-helyisége, Jéger Ferenc vezetése mellett legközelebb megnyílik. Vasárnaponként zóna, borsostokány és leperdőt pogácsa. Külön asztalok. Frissen csapolt sör. Remek enyedi borok. Külön terem alkalmi összejövetelekre.

— Mielőtt nyári ruhaanyagot vásárolna okvetlenül tekintse meg BIBBER JAKAB utódainak piactéri uri és női divatáruházát.

Új kalapüzlet
Petroşeniben

Wágerné, Csiki Berta, közismert és már is általános feltűnést keltő női kalap szalonja, az érdeklődés központjába került, gyönyörű szép női kalapjaival amelyet a volt Mode Annette helyiségében bocsjált a divatos hölgyközönség rendelkezésére. Az új női kalap szalon titka, hogy most hozott legszébb kalapkölteményeit nem rakja a ki-kirakba, mert azokat lemaradják miatt is, lehelyesebb, ha a hölgyek benne az üzletben tekintik meg a gyönyörű, divatos és feltűnő kalapkészítményeket.